

Miljöförvaltningen  
**Tjänsteskrivelse till Miljö- och hälsoskyddsnämnden**

Datum:  
2021-04-20

Diarienummer:  
MHN-2020-00162

Handläggare:  
Anna Nilsson

## **Svar på nämndinitiativ från Mats Åhlund (C), Tor Bergman (M), Mårten Blix (M) och Elias Moberg (KD) om rapportering av Uppsala kommuns klimatprogram**

### **Förslag till beslut**

Miljö- och hälsoskyddsnämnden föreslås besluta

- 1. att** avslå nämndinitiativet mot bakgrund av föredragningen i ärendet.

### **Ärendet**

Mats Åhlund (C), Tor Bergman (M), Mårten Blix (M) och Elias Moberg (KD) lämnade vid nämndsammanträdet den 25 mars 2020 in nämndinitiativ om rapportering av Uppsala kommuns klimatprogram. Nämndinitiativet föreslår:

**att** Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska uppdra till Miljöförvaltningen att fortlöpande vid varje tertialskifte till nämnden inge en rapport med uppgifter om vilka åtgärder som kommunen har vidtagit eller ämnar vidta för att nå målen i Uppsala kommuns Miljö- och klimatprogram samt i vilken mån målen har uppnåtts eller när de förväntas uppnås och,

**att** Miljöförvaltningen i samband därmed lämnar förslag till hur målen inom kommunen kan nås.

### **Beredning**

Sedan nämndinitiativet har lämnats in har nämnden fått olika presentationer kring nämndens uppdrag och roller i och med strategi- och budgetarbete. På nämndsammanträdet 24 mars 2021 redogjorde Laura Hartman (kommunens hållbarhetschef) och Emma Lillskogen (chefen för enheten för folkhälsa och miljö från hållbarhetsavdelningen) för hållbarhetsavdelningens ansvar och roll i förhållande till

övriga delar av kommunen. De beskrev också hur kommunens struktur för åtaganden, planering och uppföljning av klimat- och miljöarbetet fungerar och hur uppföljningen utvecklas nu.

### **Föredragning**

Miljö- och hälsoskyddsnämnden svarar för prövning och tillsyn enligt en rad lagar, bland annat miljöbalken, strålskyddslagen och livsmedelslagen. Arbetet bedrivs genom tillsyn, tillståndsprövning och kontroll av företag och privatpersoner. Nämnden ansvarar däremot inte för att driva och följa upp de åtaganden som kommunen som helhet gör inom miljö-, klimat- och hållbarhetsområdet utan det ansvaret tillfaller delar av kommunledningskontoret som rapporterar till kommunstyrelsen. Den uppföljningen görs huvudsakligen inom ramen för kommunens tertiäruppföljningar men även specifik uppföljning av separata program såsom klimat- och miljöprogrammet genomförs.

I december 2019 tillträdde kommunens hållbarhetschef Laura Hartman på en nyinsatt tjänst. Hon har under det senaste dryga året byggt upp kommunens nya hållbarhetsavdelning med cirka trettio personer fördelade på de två enheterna "Folkhälsa och miljö" och "Enheten för klimat och MR". Avdelningen bygger nu upp mer detaljerade system för uppföljningen av kommunens åtaganden på hållbarhetsområdet.

Det åligger heller inte miljö- och hälsoskyddsnämnden och miljöförvaltningen att ta fram åtgärder för att nå miljö- och klimatplanen men vi bidrar till lösningar inom våra expertområden.

Förvaltningen föreslår att nämndinitiativet avslås då andra instanser i kommunen har som uppdrag att utföra föreslagna åtgärder.

### **Beslutsunderlag**

Bilaga 1 Nämndinitiativ från Mats Åhlund (C), Tor Bergman (M), Mårten Blix (M) och Elias Moberg (KD) om rapportering av Uppsala kommuns klimatprogram

Miljöförvaltningen

Anna Nilsson  
Förvaltningsdirektör

## Initiativärende till Miljö- och hälsoskyddsnämnden

**EU har utlyst klimatnödläge.** Inom EU bör bl.a. utsläppen minska med 55 procent senast år 2030 för att kunna uppnå klimatneutralitet senast år 2050. De svenska energi och klimatmålen 2030 och framåt innebär bl.a. att vi senast år 2045 ska ha nettonollutsläpp, varav minst 85 procent av reduktionen av utsläpp ska ske i Sverige, att utsläppen av växthusgaser ska vara 63 procent lägre år 2030 jämfört med år 1990, att utsläppen för inrikes transporter exklusive inrikes flyg ska vara 70 procent lägre år 2030 jämfört med år 2010, att energianvändningen ska vara 50 procent effektivare år 2030 jämfört med år 2005 (genom minskad energiintensitet) samt att elproduktionen år 2040 ska vara 100 procent förnybar (det är inte ett stoppdatum som förbjuder kärnkraft). Miljömålssystemet består av ett generationsmål, 16 miljökvalitetsmål samt ett antal etappmål inom områdena avfall, biologisk mångfald, farliga ämnen, hållbar stadsutveckling, luftföroreningar och klimat. Sveriges miljömål är det nationella genomförandet av den ekologiska dimensionen av de globala hållbarhetsmålen. Miljömålen är en viktig utgångspunkt för Sveriges nationella genomförande av FN:s Agenda 2030 med sina 17 globala mål för hållbar utveckling.

**Uppsala kommuns Miljö- och klimatprogram 2014-2023.** Uppsala kommuns fullmäktige har som en del i arbetet för en ekologiskt hållbar utveckling antagit ett Miljö- och klimatprogram 2014-2023. I programmet uppställs både etappmål och långsiktiga miljö- och klimatmål. Programmet sträcker sig ända bort till år 2070. Viktiga etappmål ska vara uppnådda år 2020.

Utsläppen av växthusgaser från energianvändning, transporter och arbetsmaskiner inom Uppsala kommun ska senast år 2030 vara nära noll samt baseras på förnybara energikällor. De samlade utsläppen av växthusgaser ska; senast år 2020 ha minskat med cirka 30 %, senast år 2040 vara nära noll (dvs ha minskat med ca 90 %), senast år 2050 ha minskat med motsvarande mer än 100 % och senast år 2070 ha minskat med motsvarande cirka 110 %.

De tio etappmålen för miljö- och klimatet ska fungera som en drivkraft för en snabb utveckling till ett hållbart samhälle i allmänhet och de övergripande miljö- och klimatmålen i synnerhet. Etappmålen är;

- Förnybar och klimatneutral uppvärmning år 2020
- Solenergi – från pilot till vardag: 30 MW solenergi år 2020
- Fossilbränslefri kommunal fordonspark år 2020, samt fossilbränslefri maskinpark och klimatneutrala upphandlade transporter år 2023
- 25 procent energieffektivare verksamhet år 2020
- Hållbar upphandling för en giftfri miljö år 2020
- 100 procent ekologiska livsmedel år 2023
- Öka det hållbara byggandet och förvaltandet
- Hållbara affärer, verksamheter och gröna jobb
- Endast biobaserad eller återvunnen plast år 2030, ingen ny fossil plast
- Mer trä och klimatneutrala material i bygg- och anläggningsprocessen år 2030

Ansvarig för målen är kommunstyrelsen och samtliga nämnder och styrelser.

**Länsstyrelsen i Uppsala län** har bedömt hur de för hela landet uppställda 16 miljö kvalitetsmålen uppnås inom Uppsala län. Endast ett av målen uppnås. Det är målet "Ingen förorening och Frisk luft". Bara där går utvecklingen åt rätt håll i länet. För de övriga målen är utvecklingen mestadels negativ eller för långsam. (De 16 miljö kvalitetsmålen beskriver det tillstånd i den svenska miljön som miljöarbetet ska leda till).

När det gäller luftsituationen konstaterade Miljö- och hälsoskyddsnämnden i sin uppföljning och bokslut för 2019 bl.a. att miljö kvalitetsnormen för kväveoxider överskreds även år 2019 och att luftkvaliteten i centrala staden fortsätter att innebära utmaningar samt att fortsatt arbete behövs under år 2020 för att säkerställa att åtgärder presenteras som gör att miljö kvalitetsnormen för kvävedioxid klaras på Kungsgatan.

Vi har även noterat att Uppsalas kommunstyrelse tvingats att svara på Miljödepartementets frågor med anledning av överskridande av miljö kvalitetsnormen för partiklar (PM10) på Kungsgatan. Frågan ställdes med anledning av ett pågående överträdelseärende mot Sverige i Europeiska kommissionen. Kommunstyrelsens svar gick ut på att överskridandet i huvudsak var föranlett av en flytt av en mätstation men att luftkvaliteten nu är bättre då man flyttat mätstationen till ett ställe med mindre partiklar i luften!

Kommunens långsiktiga miljö- och klimatmål liksom etappmålen ska följas upp årligen. Det ska utvärderas igen 2020. Uppföljningen ska redovisas till kommunfullmäktige. Noteras kan att de nationella miljö kvalitetsmålen har 2020 som målar. Kommunstyrelsen är ansvarig att samordna och sammanställa uppföljningen och utvärdering.

**Miljö- och hälsoskyddsnämnden** svarar bl.a. för prövning och tillsyn enligt miljöbalken. Arbetet bedrivs genom tillsyn, kontroll och förrättningar. Nämnden ska också arbeta förebyggande genom att sprida information samt ge råd och anvisningar. Miljö- och hälsoskyddsnämnden stöds av miljöförvaltningen. Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska prioritera frågor om miljö- och klimatförändringar.

#### **Mot bakgrund av ovanstående föreslår vi;**

att Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska uppdra till Miljöförvaltningen att fortlöpande vid varje tertiälskifte till nämnden inge en rapport med uppgifter om vilka åtgärder som kommunen har vidtagit eller ämnar vidta för att nå målen i Uppsala kommuns Miljö- och klimatprogram samt i vilken mån målen har uppnåtts eller när de förväntas uppnås och,

att Miljöförvaltningen i samband därmed lämnar förslag till hur målen inom kommunen kan nås.

Mats Åhlund (C) Tor Bergman (M)

Kathrine Laurell (M)

Mårten Blix (M)

Andreas Celan (M)

Magnus Wikberg (KD)

Elias Moberg (KD)